

Arbetsmarknadsdepartementet

a.remissvar@regeringskansliet.se

a.arm@regeringskansliet.se

Ort/datum

Stockholm 2026-01-19

Vår referens

Lise-Lotte Argulander

Dnr

A2025/00697

Remissvar avseende betänkandet, En översyn av den statliga lönegarantin (SOU 2025:77)

Företagarna har beretts möjlighet att yttra oss över betänkandet, En översyn av den statliga lönegarantin. Utredning har också haft som syfte att stärka kontrollen och motverka missbruk av lönegarantisystemet. Att skapa ett mer effektivt och träffsäkert system är en viktig målsättning för utredningen.

Trots de goda intentionerna ser vi dock ett antal betydande brister i de framlagda förslagen. Våra huvudsakliga invändningar rör den föreslagna ansökningsprocessens komplexitet, ottydligheter i lagtexten och en otillräcklig konsekvensanalys.

Utredningen har inte belyst det bristfälliga skyddet som finns i den nuvarande lagstiftningen för företagare som är anställda i sina egna bolag. Företagarna menar att vid en så pass stor översyn borde utredningen åtminstone berört frågan om hur man kan stärka skyddet för företagare som är anställda i sina bolag.

Utredningens förslag

Ny samlad lagstiftning för en statlig lönegaranti

Dagens regler om statlig lönegaranti är utspridda i flera lagar (bla i konkurslagen, lagen om företagsrekonstruktion och särskilda förordningar). Utredningen föreslår en ny, sammanhållen lönegarantilag. Utredningen anför att det ska öka förutsebarheten, minska risken för motstridiga tolkningar och underlätta för arbetsgivare, arbetstagare och myndigheter att förstå regelverket.

Skatteverket föreslås bli huvudansvarig myndighet

Skatteverket ska ta över huvudansvaret för handläggning, kontroll, beslut och utbetalning av lönegaranti, i stället för dagens mer splittrade ansvar. Utredningen tror att det blir en tydligare ansvarsfördelning (med en huvudman), effektivare administration, att det skapas bättre möjligheter

Företagarna

Adress: Rådmansgatan 40 113 57 Stockholm
www.foretagarna.se | info@foretagarna.se | 08-406 17 00

till kontroller och samkörning av uppgifter och ett enhetligare beslutsfattande som ökar rättssäkerheten.

Förenklat och tydligare ansökningsförfarande samt ett större ansvar på den sökande

Ansökningsförfarandet ska bli mer standardiserat och tydligt, med klara regler för hur och när lönegaranti ska begäras. Utredningens förslag lägger ansvaret på arbetstagaren att ansöka om lönegaranti. Utredningen anför att detta ska ge kortare handläggningstider, minskad risk för formella fel, bättre skydd för arbetstagare i ekonomiskt utsatta situationer och en ökad effektivitet i handläggningen.

Förstärkta kontroller mot missbruk

Utredningen föreslår bland annat införande av nya kontrollmekanismer för att motverka felaktiga eller bedrägliga utbetalningar genom ett bättre informationsutbyte. Utredningen anser att detta kommer skydda systemets legitimitet, säkerställa att statliga medel används korrekt, minska risken för strategiska konkurser och missbruk samt stärka allmänhetens förtroende för lönegarantisystemet.

Möjlighet att stoppa och återkräva felaktiga utbetalningar

Utredningen föreslår nya och tydliga regler för när en utbetalning får stoppas, samt när och hur återkrav ska ske om ersättning betalats ut felaktigt. Genom förslaget anser utredningen att det skapar rättslig klarhet, ger myndigheten effektiva verktyg samt motverkar ekonomiska incitament till felaktiga anspråk.

Regler om överklagande och rättssäkerhet

Utredningen tydliggör hur beslut om lönegaranti kan överklagas, och vilka rättsmedel som står till buds. Det föreslås för att säkerställa den enskildes rätt till domstolsprövning. Utredningen menar vidare att det också uppfyller krav enligt förvaltningsrätten och Europakonventionen samt skapar en transparent och rättssäkerhet i processen.

Utökade uppgifts- och underrättelseskyldigheter

Utredningen föreslår vissa utökade uppgifter för vissa aktörer exempelvis konkursförvaltare, myndigheter och i vissa fall banker att de ska vara skyldiga att lämna uppgifter som är relevanta för lönegarantibeslut. Utredningen anser att det kommer förbättra beslutsunderlaget, möjliggöra tidigare upptäckter av felaktigheter, effektivisera handläggningen samt stärka kontrollen utan att behöva ingripa i efterhand.

Nedan följer Företagarnas kommentarer till förslagen.

Ny lagstiftning med en myndighet som beslutsfattare

Företagarna är positiva till att det sker en översyn av lagstiftningen men vill framhålla att vissa delar inte är helt genomtänkta när det gäller den kraftigt ökade administrationen som i värsta fall kan förorsaka fördröjda utbetalningar.

Att flytta ansvaret till en myndighet för att skapa enhetlig rättstillämpning kan vara positivt men det kan också riskera att förlänga handläggningstiden och beslut om utbetalning onödigt mycket särskilt om myndigheten inte fått tillräckligt med resurser. Företagarna har inget emot att handhavande myndighet blir Skatteverket, men finansiering av åtagandet och de utökade resurser som Skatteverket kommer att behöva kräver ytterligare utredning för att tillförsäkra att myndigheten klarar av det nya åtagandet innan lagförslaget blir verklighet.

Ansökningsförfarandet

Utredningen föreslår att ansvaret för att ansöka om lönegaranti ska ligga på den enskilde arbetstagaren, medan konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska förbereda underlaget. Företagarna ser med viss oro på ett sådant förslag. Det kan skapa en fragmenterad och omständlig process som riskerar att fördröja utbetalningarna. I en redan pressad situation efter en arbetsgivares insolvens är det orimligt att lägga ytterligare administrativ börda på den enskilde. Risker är uppenbara att processen förlängs, vilket strider mot ett av lönegarantins grundläggande syften – att snabbt ge ekonomisk trygghet. Företagarna skulle förordna en modell där konkursförvaltaren får ett mer sammanhållet ansvar för processen för att säkerställa snabbhet och effektivitet.

Utökade kontrollmöjligheter och uppgiftsskyldigheter samt möjlighet att återkräva belopp

För att motverka missbruk föreslås utökade kontrollmöjligheter och en uppgiftsskyldighet för bland annat kreditinstitut. Företagarna instämmer i att kontrollen kan förstärkas men den föreslagna lagtexten är oprecis. En allmänt hållen uppgiftsskyldighet riskerar att leda till rättsosäkerhet och en alltför långtgående informationsinhämtning. Lagtexten måste förtydligas om vilka uppgifter som ska lämnas och hur för att säkerställa att den är proportionerlig och förutsägbar.

Otillräcklig konsekvens- och finansieringsanalys

Företagarna anser att analysen av de ekonomiska konsekvenserna är bristfällig. Det saknas en tydlig bild av hur de ökade kostnaderna för de allmänna domstolarna och framför allt för Skatteverkets nya, utökade uppdrag ska finansieras. Att genomföra en så pass stor systemreform utan en säkerställd och långsiktig finansiering riskerar att leda till att reformen misslyckas. Utan tillräckliga resurser kan Skatteverkets handläggningstider bli oacceptabelt långa, vilket skulle undergräva hela syftet med reformen. En mer grundlig konsekvens- och finansieringsanalys behöver därför genomföras innan

Det bristande skyddet för företagare – en missad möjlighet till reform

Vår mest principiella invändning är dock att utredningen helt har missat möjligheten att reformera och förbättra det sociala skyddsnätet för Sveriges företagare. Dagens regelverk, som föreslås föras över oförändrat, undantar i praktiken de flesta ägare av mindre aktiebolag från rätten till ersättning för uppsägningslön. Detta är ett trubbigt instrument som slår lika hårt mot seriösa företagare som mot de som försöker missbruka systemet.

Företagare tar stora personliga och ekonomiska risker för att skapa tillväxt och arbetstillfällen. När deras företag går i konkurs förlorar de inte bara sitt livsverk och investerade kapital, utan även sin anställning och inkomst. Att i det läget neka dem det grundläggande skydd som lönegarantin utgör är djupt orättvist och skickar fel signaler om samhällets syn på företagande och risktagande.

Vi hade önskat att utredningen hade analyserat möjligheten att införa ett mer nyanserat regelverk som kan skilja på verkliga anställningsförhållanden och försök till missbruk. Man kunde ha övervägt kriterier som tar hänsyn till om det funnits ett formellt anställningsavtal, om lön faktiskt har utbetalats över tid och om sociala avgifter har erlagts. En modern lönegarantilag bör kunna skydda den företagare som varit anställd i sitt bolag på marknadsmässiga villkor.

Företagarnas sammanfattande slutsatser

Sammanfattningsvis anser vi att betänkandets förslag har flera brister gällande administrativ effektivitet, rättssäkerhet och finansiering. Framför allt beklagar vi att utredningen inte tagit chansen att reformera och förbättra skyddet för de många företagare som genom sitt risktagande utgör ryggraden i svenskt näringsliv.

Vi avstyrker därför att förslagen läggs till grund för lagstiftning i sin nuvarande form och rekommenderar att en ny analys genomförs som tar ett helhetsgrepp om dessa frågor, inklusive ett moderniserat skydd för företagare.

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna

Lise-Lotte Argulander
Näringspolitisk expert
Företagarna